

Bevakning av ny information om bioetik med fokus på hälso- och sjukvårdsetik. Februari 2020.

Research och sammanställning görs av Marie Chenik. Bevakningen är resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016. Ett nyhetsbrev skickas en gång/veckan till prenumeranter. Varje månad publiceras sammanställningen av nyhetsbrev på: <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken> Synpunkter och förslag välkomnas och skickas till marie.chenik@ki.se

För mer information se BIOETIKNYTT på: <http://www.smer.se/>

Vecka 9

Ny JO rapport om isoleringen av intagna i häkte som redogör för förekomsten av otillåten isolering.

<http://www.jo.se/jo2057>

http://www.jo.se/Global/NPM-protokoll/Tema_Isolering_i_hakte_2020.pdf

Barnmorska döms för vållande till kroppsskada, grovt brott. Kristianstads Tingsrätt. <https://www.domstol.se/kristianstads-tingsratt/nyheter/2020/02/barnmorska-doms-for-vallande-till-kroppsskada-grovt-brott/>

Utredning av kandidater för transplantation varierar stort. Stora skillnader i psykosocial och psykiatrisk bedömning vid landets transplantationscentrum, visar intervjustudie. Ylva Sefastsson, läkarstudent, Karolinska institutet. Lars Wahlström, med dr, överläkare, Centrum för psykiatriforskning, Karolinska institutet, Psykiatri Sydväst.

<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Originalstudie/2020/02/Utredning-av-kandidater-for-transplantation-varierar-stort/>

Oskuldskontroller hör inte hemma i svensk sjukvård. Av Omar Makram projektledare och sakkunnig Riksorganisationen GAPF – Glöm aldrig Pela & Fadime.

<https://www.dagensamhalle.se/debatt/oskuldskontroller-hor-inte-hemma-i-svensk-sjukvard-31577>

Sjukvården har tagits över av byråkrater. Av Claes Brodin. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2020/02/26/sjukvarden-har-tagits-over-av-byrakrater/>

Socialstyrelsens *Öppna jämförelser 2020*: Fortsatt dålig tillgänglighet i vården. <https://www.sjukhuslakaren.se/svepet/socialstyrelsen-fortsatt-dalig-tillganglighet-i-warden/>

Ökat antal skadeanmälningar till Lof under 2019. <https://lof.se/press/nyheter/2020/skadeanmalningar-till-lof-under-2019/>

Debatten rasar – Spanien ett steg närmre dödshjälp. <https://www.svd.se/debatten-rasar--spanien-ett-steg-narmre-dodshjalp>

Portugal moves closer to legal euthanasia. <https://www.bioedge.org/bioethics/portugal-moves-closer-to-legal-euthanasia/13340>

Canada opens door to expanding assisted dying. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-51620021>

Victoria releases first euthanasia implementation report.

<https://www.bioedge.org/bioethics/victoria-releases-first-euthanasia-implementation-report/13332>

Who Decides? Medical Intervention for Transgender and Intersex Children. By Elizabeth Reis a professor of gender and bioethics at the Macaulay Honors College at the City University of New York and the author of *Bodies in Doubt: An American History of Intersex.*

<https://www.thehastingscenter.org/medical-intervention-for-transgender-children/>

The top 10 ethical issues medical students should be taught. American Medical Association (AMA). <https://www.ama-assn.org/education/accelerating-change-medical-education/top-10-ethical-issues-medical-students-should-be>

From cow pox to mumps: people have always had a problem with vaccination. By Sally Frampton. Humanities and Healthcare Fellow, University of Oxford.

<https://theconversation.com/from-cow-pox-to-mumps-people-have-always-had-a-problem-with-vaccination-131530>

Dags att nominera till Hippokratespris 2020! Sista dag för att lämna förslag på kvinnlig (vartannat år) pristagare är den 15 maj 2020. Nomineringen ska sändas till priser@sls.se Läs mer här: <https://www.sls.se/vetenskap/sls-priser/hippokratespriset/>

Vecka 8

"Jag byter kön, jag byter ålder ... etniskt ursprung. Jag byter diagnos, bostadsort, släktförhållanden, frisyr ..." . Av Nina Cavalli-Björkman överläkare, specialist i onkologi. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2020/02/Jag-byter-kon-jag-byter-alder-etniskt-ursprung-Jag-byter-diagnos-bostadsort-slaktforhallanden-frisyr/>

Inget blir som förr. Av Olof Norin, primärvårdsläkare, forskare. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kultur/2020/02/Inget-kommer-bli-som-forr-annu-en-gang/>

Barnets bästa är inte alltid dess bioföräldrar. Av Marika Lindgren Åsbrink. <https://www.dagenssamhalle.se/kronika/barnets-basta-ar-inte-alltid-dess-bioforaldrar-31411>

Orimligt att 13-åringar ska ansvara för sin egen hälsa. Av Maria Hölerman. <https://www.dagenssamhalle.se/debatt/orimligt-att-13-aringar-ska-ansvara-sin-egen-halsa-31461>

Den 6 februari anordnade Smer och Barnombudsmannen, BO, ett seminarium, om vården av barn och unga med könsdysfori. Här är länken till presentationerna: <http://www.smer.se/nyheter/seminarium-pa-temat-var-d-av-barn-och-unga-med-konsdysfori-kunskap-etik-och-barnets-rattigheter/>

Framtidssamtal – ett sätt att lyfta patientens preferenser. Av Johan Herlin Ejerhed, bitr överläkare, Danderyds sjukhus.
<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2020/02/Framtidssamtal--ett-satt-att-lyfta-patientens-preferenser/>

Stockholms universitets tredje delrapport (av 5) om Nya Karolinska Solna-projektet: *Tilläggsavtal och anpassning. Det institutionella (efter)arbetet för att upprätthålla OPS-avtalets legitimitet inom Stockholms läns landsting 2012–2018.*
<https://www.statsvet.su.se/om-oss/nyheter/ny-rapport-om-nya-karolinska-1.484037>

”De ensamma läkarna” P1 program Kaliber om de icke-legitimerade läkare som vikarierar på akutmottagningar, utan en erfaren kollega på plats. <https://sverigesradio.se/kaliber>

Truog RD, Fried TR. *Physician Orders for Life-Sustaining Treatment and Limiting Overtreatment at the End of Life.* JAMA. Published online February 16, 2020. doi:10.1001/jama.2019.22522 <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2761226>

BMA surveys doctors on assisted dying. <https://www.bioedge.org/bioethics/bma-surveys-doctors-on-assisted-dying/13326>

Clinical trials: how to make informed consent more ethical. Jeremy Howick Director of the Oxford Empathy Programme, University of Oxford. <https://theconversation.com/clinical-trials-how-to-make-informed-consent-more-ethical-131784>

How people in immigration detention try to cope with life in limbo. Blerina Kellezi Lecturer in Social Psychology, Nottingham Trent University. <https://theconversation.com/how-people-in-immigration-detention-try-to-cope-with-life-in-limbo-106645>

University of Bristol. *Clinical Ethics Consultation Training Day 2020.* 19th March. The course will focus on methods of clinical ethics consultation and the uses of ethical theory. The emphasis is on equipping ethics committee members with opportunities to improve their skills.

<http://www.bristol.ac.uk/population-health-sciences/centres/ethics/courses-programmes/training-and-professional-developments/clinical-ethics-training-day---march-2020/>

"När läkaretiken sätts på prov" - debatt med Fredrik Tamsen, 2019 års Hippokratespristagare, den 12 mars kl. 18-19.30 i Svenska Läkaresällskapets hus. Stockholm. (se bif. Inbjudan). <https://sv-se.invajo.com/event/svenskalakaresallskapet/narlakaretikensattspaprov>

Seminarium. *Parental Rights, Best Interests and Significant Harms: Medical Decision-Making on Behalf of Children*. Datum: 26 mars 15:00 - 17:00 . Plats: Breakroom, Floor 7, C-building, Frescati, Stockholm University. (se bif.inbjudan). Anmälan till: julia.dahlqvist@juridicum.su.se
<https://www.jurfak.su.se/barnrattscentrum/seminarieverksamhet/parental-rights-best-interests-and-significant-harms-medical-decision-making-on-behalf-of-children-1.484582>

Vecka 7

Uttalande från Svenska Läkaresällskapet 12/2 2020: *Privata sjukvårdsförsäkringar leder till ojämlik hälsa och vård*.
<http://www.mynewsdesk.com/se/svenska-laekaresaellskapet/pressreleases/privata-sjukvaardsfoersaekringar-leder-till-ojaemlik-haelsa-och-vaard-2971954>
https://www.sls.se/globalassets/sls/etik/dokument/uttalande_privata_sjukvardsfrsakingar_20200212.pdf

Vi borde vara betydligt vaksammare på vad det är som övervakas, av vem och i vilket syfte. En krönika av Jakob Ratz Endler, specialistläkare.
[http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2020/02/Vi-borde-vara-betydligt-vaksammare-pa-vad-det-ar-som-overvakas-av-vem-och-i-vilket-syfte-/](http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2020/02/Vi-borde-vara-betydligt-vaksammare-pa-vad-det-ar-som-overvakas-av-vem-och-i-vilket-syfte/)

Unga som inte klarar att leva – och gamla som inte får dö. Av Hanne Kjöllner. <https://www.dn.se/ledare/hanne-kjoller-unga-som-inte-klarar-att-leva-och-gamla-som-inte-far-do/>

Vi styrs av beslutsfattare, inte kultur. En opinionstext av Peter Santesson.
<https://www.dagenssamhalle.se/kronika/vi-styrs-av-beslutsfattare-inte-kultur-31390>

När värderingar får styra besluten. En reflektion av Lena Marions. <http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Reflexion/2020/02/Nar-varderingar-far-styra-besluten/>

Sjukvårdens problem: Felorganiserad politikermakt. En artikel skriven av Rolf Å Gustafsson pensionerad professor i sociologi som har fokuserat sin forskning på personalens ställning i vårdens organisering över tid. <https://www.dagensarena.se/essa/sjukvardens-problem-felorganiserad-politikermakt/>

Misstag i vården ska inte gå till domstol. <https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/februari/misstag-i-varden-bor-skotas-av-IVO/>
<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/februari/barnmorska-atalas-for-brott-efter-forlossning/>

Ivo kräver åtgärder för utlokaliserade patienter på Karolinska.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2020/02/Ivo-kraver-atgarder-for-utlokaliserade-patienter-pa-Karolinska/>

JO-beslut: Allvarlig kritik mot Rättspsykiatri Vård Stockholm, sektion Syd, för ordningsregler som innebär ett generellt förbud mot viss muntlig kommunikation och innehav av journalhandlingar. Även kritik för bristfällig dokumentation.

<http://www.jo.se/PageFiles/14786/5634-2017.pdf>

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att vidareutveckla sitt arbete med kontinuerlig information till allmänheten i frågor som rör organ- och vävnadsdonation.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/02/regeringen-vill-starka-kannedomen-om-organ--och-vavnadsdonation/>

My newborn son gave another baby life. By Kirstie Brewer.

<https://www.bbc.com/news/stories-51389801>

Deciding When Enough is Enough in Caring for a Child. By Scot T. Bateman, MD, director of the Office of Ethics at UMass Memorial Medical Center in Worcester and professor of pediatrics and anesthesiology at the University of Massachusetts Medical School. <https://www.thehastingscenter.org/deciding-when-enough-is-enough-in-caring-for-a-child/>

Why Health Care Organizations Need Technology Ethics Committees. By Alan Cossitt. <https://www.thehastingscenter.org/why-health-care-organizations-need-technology-ethics-committees/>

The Nuffield Council on Bioethics has put together a short guide to some of the main ethical questions around surveillance and quarantine for infectious diseases.

<https://www.nuffieldbioethics.org/assets/pdfs/Guide-to-the-ethics-of-surveillance-and-quarantine-for-novel-coronavirus.pdf>

Betaniastiftelsens närståendehäftet om vård i livets slutskede "*Till dig som är närstående*" (2017) ska översättas till 16 språk under 2020. Redan nu har engelska, finska och arabiska översatts och finns att ladda ner utan kostnad.

<https://www.betaniastiftelsen.nu/aktuellt/narstaendehaftet-oversatts/>

Valdemar Erling, Specialistläkare från Sahlgrenska Universitetssjukhuset har skickat en inbjudan till **Narrativ rond**. Tema: *Döden i konsten*. Datum: 19 Februari. Tid: 19.00. Plats: Göteborg Hagabion (en trappa upp). Medverkar: Johannes Nordholm, konstvetare, psykolog som arbetar inom psykiatri. <http://narrativmedicin.se/narrativa-ronder/>

Inbjudan till panelsamtal: *EU och sällsynta sjukdomar - Kampen för högkvalitativ sjukvård*. Datum: 6 mars 2020. Tid: Kl. 9.00 - 10.30 (frukost och registrering från kl. 8.15). Plats: Europahuset, plan 2, Regeringsgatan 65 i Stockholm. <https://eu-och-sllsynta-sjukdomar.confetti.events/>

Vecka 6

Smer har publicerat en konferensrapport från etikprissemnariet *Etik i praktiken* från i höstas.

www.smer.se/konferensrapporter/etik-i-praktiken-2019/

http://www.smer.se/wp-content/uploads/2020/01/Smer-konferensrapport-2020_1_webb.pdf

En fråga att ställa vid en hjärndöd anhörigs sida. Av Gösta Alfvén, anhörig, läkare, docent.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kultur/2020/01/En-fraga-att-stalla-vid-en-hjarndod-anhorigs-sida/>

Alternativa sanningar om vården. Av Fanny Nilsson fristående skribent och underläkare.

<https://www.dagensarena.se/opinion/alternativa-sanningar-om-varden/>

”Ersätt inte sjuksköterskors beslut med AI utan evidens”. Skriver flera debattörer

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2020/01/31/ersatt-inte-sjukskoterskors-beslut--med-ai-utan-evidens/>

JO-beslut 2020-01-31: Kritik mot vårdcentralen Nävertorp inom Region Sörmland för att på begäran av en annan myndighet ha lämnat ut journaluppgifter utan att kontrollera att patienten samtyckte till det. <http://www.jo.se/PageFiles/14641/7504-2018.pdf>

DO Konstaterar att Karolinska i flera avseenden har brustit i sin skyldighet att utreda påtalade trakasserier. Bristerna innebär att Karolinska inte har fullgjort sina skyldigheter enligt diskrimineringslagen.

<https://www.do.se/om-do/pressrum/aktuellt/aktuellt-under-2020/bristande-utredningsatgarder-far-kritik-av-do/>

<https://www.do.se/globalassets/stallningstaganden/arbetsliv/tillsynsbeslut-trakasserier-ks-2018-506.pdf>

IVO har granskat hur 23 svenska sjukhus med många lokaliserade patienter arbetar för att patienterna inte ska drabbas av skador.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/januari/sjukhus-blundar-for-riskerna-med-utlokaliserade/>

Vårdanalys. Ny rapport. *Tre perspektiv på digitala vårdbesök – befolkningens, patienternas och vårdpersonalens uppfattningar.*

<https://www.vardanalys.se/rapporter/tre-perspektiv-pa-digitala-vardbesok/>

Socialstyrelsen. *Agera för säker vård.* Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020-2024.

<https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/forsta-nationella-handlingsplanen-ska-utveckla-och-starka-patientsakerheten/>

Utsatta barn och unga. Bättre metoder för stöd och hjälp. <https://www.sbu.se/sv/publikationer/skrifter-och-faktablad/utsatta-barn-och-unga/>

Diagnostik och behandling av uppgivenhetssyndrom hos barn.

<https://www.sbu.se/sv/publikationer/sbus-upplysningstjanst/diagnostik-och-behandling-av-uppgivenhetssyndrom-hos-barn/>

Samspelsbehandling för prematurt födda barn och deras föräldrar.

<https://www.sbu.se/sv/publikationer/sbus-upplysningstjanst/samspelsbehandling-for-prematurt-fodda-barn-och-deras-foraldrar/>

Belgium euthanasia: Three doctors cleared in landmark trial. <https://www.bbc.com/news/world-europe-51322781>

Global Burden of Cancer Inequality. The AMA Journal of Bioethics February issue is devoted to exploring the ethical complexities of cancer prevention as a global public health imperative.

<https://journalofethics.ama-assn.org/home>

Report from China: Ethical Questions on the Response to the Coronavirus. By Ruipeng Lei, Center for Bioethics Huazhong University of Science & Technology. Renzong Qiu, Institute of Bioethics, Center for Ethics & Moral Studies, Renmin University of China.

<https://www.thehastingscenter.org/report-from-china-ethical-questions-on-the-response-to-the-coronavirus/>

2020 European Association of Centers of Medical Ethics (EACME) conference Cluj-Napoca (Romania), 10-12 September 2020. *Smart Ethics – Trends for the Future.* <https://www.confir.eu/> . In addition to the conference, two satellite meetings will take place on the 9th September 2020.